

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Õppekava “ Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas”

Anastasia Nikitina

**LASTEAIAÕPETAJATE VALMISOLEK JA KOGEMUSED
EESTIKEELSELE ÕPPELE ÜLEMINEKUL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Lehte Tuuling MA

Narva 2026

Kinnitus

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandus allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Anastasia Nikitina

Allkirjastatud digitaalselt

09.05.2026

**LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA
ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS**

Mina, Anastasia Nikitina,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul”, mille juhendaja on Lehte Tuuling, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Anastasia Nikitina

09.05.2026

SUMMARY

Preschool Teachers' Readiness and Experiences in the Transition to Estonian-Language Instruction

The aim of this study was to examine preschool teachers' readiness, experiences, motivation, and support needs in the process of transitioning to Estonian-language instruction. The study focuses on how teachers perceive this transition and how it has affected their everyday work in kindergarten settings.

The data for the study was collected through a questionnaire survey conducted among preschool teachers. The collected data was analysed using descriptive statistics, and qualitative content analysis was applied to analyse the open-ended responses.

The results of the study indicate that most teachers evaluate their readiness for the transition as good and feel relatively confident working in an Estonian-language environment. At the same time, several challenges were identified, including increased workload, lack of appropriate teaching materials, and difficulties in communication with children and parents.

The findings also show that teachers' motivation is largely driven by the desire to support children's development and their own professional growth. However, motivation is negatively affected by factors such as workload, lack of time, and insufficient support. Although teachers have received some support, including training and teaching materials, many consider it inadequate and express the need for more practical training, clearer guidelines, and better working conditions.

In general, the transition to Estonian-language instruction is perceived as rather positive, particularly in relation to children's future development and opportunities. However, the results confirm that the transition process is complex and requires continuous and systematic support for teachers.

Based on the results of the study, it can be concluded that the successful implementation of Estonian-language instruction depends on teachers' preparedness, availability of resources, and the level of institutional and systemic support.

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	7
1. ÕPETAJATE VALMISOLEK JA MOTIVATSIOON EESTIKEELSELE ÕPPELE ÜLEMINESÜ ÜNNESTUMISE TEGURITENA.....	9
1.1. Õpetajate motivatsioon ja valmisolek.....	9
1.2. Õpetajate keeleoskus ja eestikeelsele õppele üleminekul.....	10
1.3. Toetus ja väljakutsed üleminekul.....	12
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA.....	14
2.1. Uurimistöö eesmärk.....	14
2.2. Uurimismeetodi valik ja kirjeldus.....	14
2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus.....	15
2.4. Valim.....	15
3. TULEMUSED.....	18
3.1. Õpetajate valmisolek.....	18
3.3. Motivatsiooni mõjutavad tegurid.....	21
3.4. Õpetajate saadud ja vajatav tugi.....	24
3.5. Õpetajate hinnang ülemineku mõjule oma tööle.....	27
3.6. Arutelu.....	29
KOKKUVÕTE.....	31
KASUTATUD KIRJANDUS.....	33
Lisa 1. Ankeetküsitlus lasteaiaõpetajatele.....	37

SISSEJUHATUS

Valitsus kiitis 13. oktoobril 2022 heaks Haridus- ja Teadusministeeriumis ettevalmistatud tegevuskava eestikeelsele õppele üleminekuks. Sellest tulenevalt võttis Riigikogu 12. detsembril 2022 vastu seadusemuudatused, mille kohaselt on koolieelse lasteasutuse õppekeel alates 2024/2025. õppeaastast eesti keel (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026).

Eestikeelsele õppele üleminekuks on oluline haridusreform, mille eesmärk on tagada kõigile lastele võrdsed võimalused kvaliteetse eestikeelse hariduse omandamiseks. Samas on erinevates Eesti piirkondades õpetajate valmisolek ja motivatsioon selleks muutuseks erinev. Käosaar (2023) toob välja, et kuigi suur osa vene emakeelega elanikest toetab varajast keeleõpet, ei tähenda see tingimata eestikeelsele õppele ülemineku täielikku toetamist.

Oluliseks väljakutseks on õpetajate eesti keele oskus ja vastavus kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, mis pidid olema täidetud 1. augustiks 2024 (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026). Mittevastavus nõuetele võib mõjutada õpetajate töövõimalusi ning tekitada probleeme haridussüsteemis tervikuna.

Kuigi koolieelsed lasteasutused pakuvad õpetajatele erinevaid võimalusi keeleoskuse arendamiseks, näiteks täiendkoolitusi, on õpetajad hinnanud ülemineku aega lühikeseks. Samuti võib keeleõppega seotud koolitustel osalemine suurendada töökoormust ning tekitada vajaduse asendusõpetajate järele (Käosaar, 2023).

Senised uuringud on keskendunud peamiselt muukeelsete laste toimetulekule eestikeelses õpikeskkonnas ning laste keeleõppe toetamisele (Pung, 2020; Norman, 2021). Vähem on aga uuritud õpetajate kogemusi, valmisolekut ja toimetulekut eestikeelsele õppele üleminekul muukeelsete laste õpetamisel. Sellest tulenevalt on oluline uurida õpetajate vaatenurka ning nende toimetulekut muutunud õpikeskkonnas.

Praktikas on eestikeelsele õppele üleminekuks toonud kaasa mitmeid väljakutseid, eriti muukeelsetes lasteaedades töötavate õpetajate jaoks. Näiteks kirjeldab üks õpetaja oma kogemust, kus töötades vene õppekeelega rühmas ning suheldes lastega ainult eesti keeles, ei

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

saanud lapsed temast aru ning suhtlus osutus keeruliseks. Keelebarjäär tekitas probleeme nii lastega suhtlemisel kui ka õpetaja rolli täitmisel ning mõjutas lisaks veel õpetaja motivatsiooni ja oma tööga rahulolu (Voogre & Aasmäe, 2026).

Käesoleva uurimistöö eesmärk on välja selgitada lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul nende endi hinnangul.

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

- Milliseks hindavad lasteaiaõpetajad oma valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekul?
- Millised on õpetajate peamised kogemused ja väljakutsed ülemineku käigus?
- Millised tegurid mõjutavad õpetajate motivatsiooni ja valmisolekut?
- Millist tuge on õpetajad saanud ja millist nad vajavad?

Uurimistöö valimisse kuuluvad lasteaiaõpetajad, kes töötavad rühmades, kus toimub või on toimunud üleminek eestikeelsele õppele.

Uurimistöös kasutatakse kvantitatiivset uurimismeetodit, mille käigus kogutakse andmeid küsimustiku abil.

1. ÕPETAJATE VALMISOLEK JA MOTIVATSIOON EESTIKEELSELE ÕPPELE ÜLEMINEKU ÕNNESTUMISE TEGURITENA

1.1. Õpetajate motivatsioon ja valmisolek

Motivatsioon on oluline tegur õpetajate töö ja professionaalse arengu seisukohalt, kuna see mõjutab nende valmisolekut osaleda muutustes ning kohaneda uute nõudmistega. Eestikeelsele õppele ülemineku on õpetajatele märkimisväärne muutus, mis eeldab nii keelelist kui ka pedagoogilist valmisolekut (Rothes jt, 2014). Motivatsioon jaguneb sisemiseks ja väliseks motivatsiooniks. Sisemine motivatsioon on seotud huvi, enesearengu ja rahuloluga, samas kui väline motivatsioon tuleneb välistest teguritest, nagu tasu, tunnustus või kohustus (Rothes jt, 2014; Beljajeva & Vanari, 2005). Täiskasvanute puhul peetakse olulisemaks sisemist motivatsiooni, kuna see on seotud suurema pühendumuse ja paremate õpitulemustega (Rothes jt, 2014).

Täiskasvanute õppimist käsitleb andragoogika teooria, mille kohaselt on täiskasvanud õppijad iseseisvamad ning nende õppimine on seotud varasemate kogemuste ja praktiliste vajadustega. Täiskasvanud soovivad mõista, miks nad midagi õpivad ning kuidas see on seotud nende töö ja igapäevaeluga (Knowles, 1968; Knowles, 2005). Lisaks motivatsioonile mängib olulist rolli enesetõhusus, mis viitab inimese usule oma võimetesse ülesannetega toime tulla. Kõrgem enesetõhusus on seotud suurema püsivuse ja paremate tulemustega, samas kui madal enesetõhusus võib takistada õppimist ja arengut (Tartu Ülikool, s.a).

Uuringud on näidanud, et täiskasvanud õppijate sisemine motivatsioon on seotud paremate õpitulemuste, suurema õpiosaluse ning sügavama õppimisega (Rothes jt, 2014). Samuti on täiskasvanud õppijad sageli motiveeritumad ja eesmärgipärasemad, kuna nende õppimine on seotud tööalaste ja isiklike eesmärkidega (Urban & Jirsáková, 2022). Motivatsioon ei ole püsiv, vaid võib ajas muutuda – näiteks võib väliselt motiveeritud tegevus kujuneda sisemiselt motiveerituks, kui õppija leiab selles isikliku tähenduse (Tartu Ülikool, s.a). Olulist rolli mängib siin ka toetav keskkond, mis aitab kujundada õppija eesmärgi ja püüdlusi. Õpetajate puhul mõjutab motivatsioon otseselt nende valmisolekut õppida, areneda ning tulla

toime muutustega. Motiveeritud õpetajad on enam valmis panustama oma professionaalsesse arengusse ning kasutama uusi meetodeid, mis toetavad laste õppimist ja arengut.

Motivatsiooni kujunemist mõjutavad erinevad vajadused, sealhulgas kompetentsuse, autonoomia ja seotuse vajadus (Tartu Ülikool, s.a). Nende vajaduste rahuldamine toetab motivatsiooni püsimist ning aitab kaasa paremale toimetulekule muutustes. Seetõttu on õpetajate motivatsioon ja valmisolek tihedalt seotud nii nende sisemiste tegurite kui ka välise keskkonnaga. Kõrgem enesetõhusus, sisemine motivatsioon ning toetav töökeskkond aitavad õpetajatel paremini kohaneda uute nõudmistega ning tulla toime eestikeelsele õppele üleminekuga.

Enesetõhusus on Albert Bandura sotsiaal-kognitiivse teooria keskne mõiste, mis viitab inimese usule oma võimetusse teatud ülesannetega edukalt toime tulla (Bandura, 1986). Kõrgema enesetõhususega inimesed on enesekindlamad, püsivamad ning tulevad paremini toime erinevate väljakutsete ja muutustega. Madalam enesetõhusus võib seevastu vähendada kindlustunnet ja suurendada ärevust (Bandura, 1997).

Haridusvaldkonnas on enesetõhusus seotud õppimisega seotud motivatsiooni, püsivuse ja õpitulemustega. Uuringud on näidanud, et kõrgema enesetõhususega inimesed on motiveeritumad ning tulevad paremini toime erinevate õpi- ja tööalaste väljakutsetega (Schunk, 1991). Õpetajate puhul mõjutab enesetõhusus nende valmisolekut õppida, kasutada uusi õpetamismeetodeid ning kohaneda muutustega. Eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis on oluline, et õpetajad uskusid oma võimesse toime tulla nii keeleliste kui ka tööalaste väljakutsetega. Bandura (1997) järgi kujuneb enesetõhusus varasemate kogemuste, teiste inimeste eeskujude, toetava tagasiside ning emotsionaalse seisundi kaudu. Positiivsed kogemused ja toetav keskkond aitavad tugevdada inimese enesetõhusust ning suurendavad valmisolekut muutustega toime tulla.

1.2. Õpetajate keeleoskus ja eestikeelsele õppele üleminek

Eestikeelsele õppele üleminek on Eestis oluline haridusreform, mis algab lasteaedades ning jätkub järk-järgult kuni 2030. aastani. Selle eesmärk on tagada kõigile lastele võrdsed võimalused eestikeelse hariduse omandamiseks ning suurendada eestikeelse õppe mahtu

kõigil haridustasemetel (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026).

Üleminek seab õpetajatele kõrged nõudmised, eelkõige seoses eesti keele oskusega. Eestis on märkimisväärne hulk vene õppekeelega lasteaedu ning paljud õpetajad ei vasta kehtestatud keelenõuetele. On hinnatud, et iga kolmas vene lasteaiaõpetaja võib keelenõuete täitmisel hätta jääda, mis omakorda tekitab probleeme õpetajate leidmisel (ERR, 2023).

Lisaks keeleoskusele on oluline ka õpetajate valmisolek töötada eestikeelses keskkonnas. Raudla (2018) uuringust selgub, et vene emakeelega õpetajad on oma tööga rahul ning neid motiveerib võimalus arendada oma eesti keele oskust ja toetada laste keelelist arengut.

Eestikeelsele õppele üleminekul on oluline roll ka keelekümbuse põhimõttel, mis toetavad keele omandamist loomulikus keskkonnas. Keelekümbus võimaldab lastel omandada keelt läbi igapäevase suhtluse ja tegevuste, mistõttu on see oluline lähenemine ka ülemineku toetamisel (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026).

Eestikeelsele õppele üleminekul eeldab õpetajatelt piisavat eesti keele oskust, kuna õpetaja keeleline pädevus mõjutab otseselt õppetöö kvaliteeti ja laste keelelist arengut. Õpetajate keeleoskus peab võimaldama neil kasutada eesti keelt igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses ning toetada laste keelelist arengut järjepidevalt (Gusjuk jt, 2025; Klaas-Lang, 2023).

Mitmekeelses keskkonnas õpetamine eeldab lisaks keeleoskusele ka metoodilisi oskusi ning valmisolekut kasutada erinevaid õppemeetodeid. Keelekümbus ja lõimitud aine- ja keeleõpe toetavad laste keele omandamist loomulikus keskkonnas ning aitavad kaasa nende üldisele arengule (Gusjuk jt, 2025; Mehisto & Asser, 2005).

Uuringud on näidanud, et õpetajate keeleoskuse ebapiisavus võib kujuneda oluliseks takistuseks eestikeelsele õppele üleminekul. Ebakindlus keelekasutuses võib vähendada õpetajate enesekindlust ning mõjutada negatiivselt õppeprotsessi kvaliteeti, mistõttu on oluline pakkuda õpetajatele täiendkoolitusi ja professionaalset tuge (Gusjuk jt, 2025; Klaas-Lang, 2023).

Varajane keeleõpe ning keelekümbusprogrammid on näidanud positiivset mõju laste keeleoskuse arengule ning koolivalmidusele. Samas sõltub nende edukus suuresti õpetajate

ettevalmistusest ja oskusest rakendada sobivaid metoodilisi lähenemisi (Kukk jt, 2014; Brown, 2022).

1.3. Toetus ja väljakutsed üleminekul

Eestikeelsele õppele üleminekuga kaasnevad mitmed väljakutsed, mis mõjutavad õpetajate igapäevast tööd. Üheks peamiseks probleemiks on õpetajate ebakindlus oma keeleoskuse osas ning suurenenud töökoormus. Samuti on õpetajad hinnanud üleminekuperioodi liiga lühikeseks, mis tekitab lisapinget (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026).

Eesti haridussüsteem on mitmekultuuriline ning mitmekeelsus on ühiskonna oluline tunnus. Mitmekultuurilises keskkonnas töötamine eeldab õpetajatelt lisaks keeleoskusele ka oskust arvestada erineva kultuuritaustaga laste vajadustega (Tuuling, 2008).

Õpetajate toetamisel on oluline roll nii riigil kui ka haridusasutustel. Haridus- ja Teadusministeerium pakub õpetajatele keeleõppe võimalusi, täiendkoolitusi ning nõustamist, et toetada nende valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekul (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026).

Organisatsiooni toetus mängib olulist rolli õpetajate kohanemisel muutustega. Kui õpetajad tunnevad, et nad saavad piisavat tuge, on nende motivatsioon ja valmisolek muutustega toime tulla suurem. Samuti mõjutavad õpetajate toimetulekut tegurid nagu töökoormus, kolleegide toetus ning võimalus osaleda täiendkoolitustel. Seega on õpetajate toetamine ja nende töötingimuste parandamine oluline, et tagada eestikeelsele õppele ülemineku sujuv elluviimine.

Eestikeelsele õppele üleminekuga kaasnevad õpetajatele mitmed väljakutsed, mis on seotud nii keeleoskuse kui ka töökorralduse muudatustega. Uuringud näitavad, et õpetajad kogevad suurenenud töökoormust ning vajadust kohaneda uute nõudmistega, mis eeldab pidevat enesetäiendamist (Gusjuk jt, 2025; Vanahans, 2023).

Olulist rolli õpetajate toimetulekus mängib juhtkonna ja organisatsiooni tugi. Toetav töökeskkond, võimalus osaleda täienduskoolitustel ning kolleegide vaheline koostöö aitavad õpetajatel paremini kohaneda muutustega ning suurendavad nende enesekindlust (Gusjuk jt,

2025). Lisaks mõjutavad eestikeelsele õppele üleminekut ka lapsevanemate hoiakud ja ootused, kuna nende toetus mängib olulist rolli laste motivatsiooni ja keeleõppe edukuse kujunemisel (Gusjuk jt, 2025).

Eestikeelsele õppele ülemineku nõuab õpetajatelt individuaalset lähenemist, sest laste keeleline tase ja areng võivad olla erinevad. See suurendab õpetajate töökoormust ning eeldab täiendavaid teadmisi ja oskusi. Uuringutes on rõhutatud, et lisaks keeleoskusele vajavad õpetajad ka metoodilist tuge ning sobivaid õppematerjale. Nende puudumine võib raskendada eestikeelse õppe rakendamist ja mõjutada õpetamise kvaliteeti (Gusjuk jt, 2025; Klaas-Lang, 2023).

Laste motivatsiooni toetamisel on oluline luua motiveeriv ja toetav õpikeskkond, kus kasutatakse erinevaid õppetegevusi ning arvestatakse laste huvid ja vajadustega. Varases eas toetavad laste õppimismotivatsiooni mängulised tegevused, liikumine, laulud, visuaalsed materjalid ning aktiivne osalemine õppeprotsessis. Samuti mängivad olulist rolli õpetaja positiivne hoiak, tunnustamine ja julgustamine, mis aitavad kujundada laste enesekindlust ja huvi õppimise vastu (Pung, 2020).

Lisaks toetavad laste motivatsiooni individuaalne lähenemine ning huvitavate ja eluliste teemade kasutamine õppetöös. Varases eas on oluline, et õppimine toimuks mängulises ja lapsele arusaadavas keskkonnas, kus kasutatakse erinevaid visuaalseid materjale ja aktiivõppe meetodeid. Selline lähenemine aitab lastel paremini omandada keelt ning toetab nende õppimotivatsiooni (Norman, 2021). Motiveerivas õpikeskkonnas tunnevad lapsed end turvaliselt ja aktiivse osalisena, mis aitab kaasa õppimisele ning eestikeelses õppekeskkonnas kohanemisele (Koh, 2024). Õpetaja ülesanne on luua keskkond, kus laps tunneb end õppimisel toetatuna ning julgeb aktiivselt õppeprotsessis osaleda.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

2.1. Uurimistöö eesmärk

Käesoleva uurimistöö eesmärk on välja selgitada lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul.

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

- Milliseks hindavad lasteaiaõpetajad oma valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekul?
- Millised on õpetajate peamised kogemused ja väljakutsed ülemineku käigus?
- Millised tegurid mõjutavad õpetajate motivatsiooni ja valmisolekut?
- Millist tuge on õpetajad saanud ja millist nad vajavad?

2.2. Uurimismeetodi valik ja kirjeldus

Uurimistöö läbiviimiseks valiti kvantitatiivne uurimismeetod, milleks oli ankeetküsitlus. Ankeetküsitlus võimaldab koguda andmeid suurelt hulgalt vastajatelt ning annab ülevaate uuritavast nähtusest laiemas kontekstis. Lisaks on ankeetküsitlus ajaliselt ja korralduslikult efektiivne ning võimaldab andmeid kiiresti töödelda ja analüüsida (Hirsjärvi jt, 2005, lk 182).

Küsitluse eesmärk on koguda standardiseeritud informatsiooni suure hulga inimeste kohta. Selline meetod võimaldab võrrelda vastuseid ning tuvastada erinevusi ja sarnasusi vastajate seas. Ankeetküsitluse eeliseks on ka see, et küsimuste abil on võimalik koguda andmeid, mis vastavad otseselt uurimisküsimustele (Beilmann, 2020).

Ankeetküsitluse puuduseks võib pidada seda, et vastajad võivad küsimusi tõlgendada erinevalt või anda ebatäpseid vastuseid. Samuti ei võimalda ankeet alati sügavamalt arusaamist vastajate seisukohtadest. Seda riski on võimalik vähendada selgete ja üheselt mõistetavate küsimuste koostamisega ning vajadusel avatud küsimuste lisamisega (Uverskaja, 2011).

2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus

Käesolevas uurimistöös kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit, milleks valiti ankeetküsitlus. Antud meetod võimaldab koguda andmeid suurelt hulgalt vastajatelt ning annab ülevaate uuritavast probleemist (Beilmann, 2020). Kvantitatiivne lähenemine sobis käesoleva uurimistöö puhul, kuna eesmärgiks oli saada ülevaade õpetajate valmisolekust, kogemustest ja hinnangutest seoses eestikeelsele õppele üleminekuga.

Küsimustik koostati Google Forms keskkonnas ning see sisaldas nii valikvastustega kui ka avatud küsimusi. Küsimused koostati lähtuvalt uurimistöö eesmärgist ja uurimisküsimustest ning keskendusid õpetajate valmisolekule, motivatsioonile, kogemustele ja toetuse vajadusele eestikeelsele õppele üleminekul. Valikvastustega küsimused võimaldasid koguda üldistatavaid andmeid, avatud küsimused aga andsid vastajatele võimaluse oma kogemusi ja arvamusi põhjalikumalt kirjeldada.

Küsimustik oli anonüümne ning vastuseid kasutati üldistatud kujul. Andmete kogumine toimus elektrooniliselt ajavahemikus 26.03–31.03.2026. Küsimustiku täitmine võttis vastajatel ligikaudu 5–7 minutit. Küsimustiku link edastati lasteaedadele e-posti teel ning vastamine toimus vabatahtlikkuse alusel.

Andmed eksporditi Google Sheets programmi, kus neid töödeldi ja analüüsiti. Andmete analüüsimisel kasutati kirjeldavat statistikat, protsente, et anda ülevaade vastajate hinnangutest (Niglas, 2013).

Avatud küsimuste analüüsimiseks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi. Vastused loeti korduvalt läbi, nende põhjal toodi välja korduvad teemad ja olulisemad seisukohad, mille põhjal tehti üldistusi (Kalmus, 2020).

2.4. Valim

Uurimistöös osalesid lasteaiaõpetajad, kes töötavad rühmades, kus toimub või on toimunud üleminek eestikeelsele õppele.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

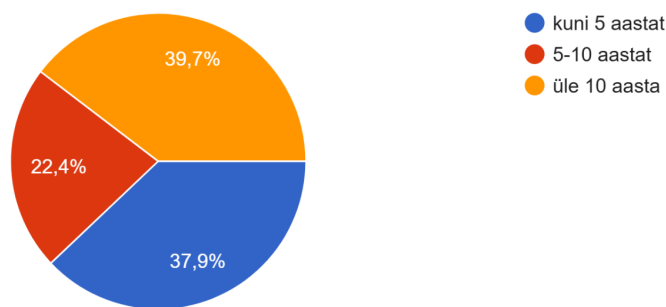
Valim moodustati mugavusvalimi põhimõttel, kaasates õpetajaid, kes olid valmis küsimustikule vastama. Mugavusvalim valiti, kuna see võimaldas piiratud aja jooksul kaasata õpetajaid, kes puutuvad igapäevaselt kokku eestikeelsele õppele üleminekuga seotud muutustega.

Küsimustik edastati eestikeelsele õppele üleminekuga seotud lasteaedadele, mille nimekiri pärines Tallinna linna kodulehelt, ning lisaks jagati seda ka mitmetele Lasnamäe linnaosa lasteaedadele. Küsimustik oli vastajatele avatud ajavahemikus 26.03–31.03.2026.

Kokku osales uuringus 58 lasteaiaõpetajat.

Uuringus osalenud õpetajate töökogemus oli jaotunud suhteliselt ühtlaselt. Kuni 5-aastase töökogemusega vastajaid oli 37,9% , üle 10-aastase kogemusega 39,7% ning 5–10-aastase kogemusega 22,4% (joonis 1).

Seega on valimis esindatud nii väiksema kui ka suurema töökogemusega õpetajad, mis võimaldab saada mitmekülgse ülevaate eestikeelsele õppele ülemineku kogemustest.

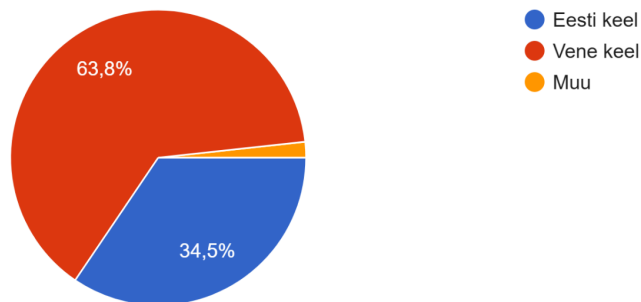

Joonis 1. Vastajate töökogemus õpetajana

Vastajate emakeelest selgus, et enamikul õpetajatest on emakeeleks vene keel 63,8% , samas kui eesti keel on emakeeleks 34,5% . Väike osa vastanutest märkis muu emakeele ehk ainult 1 õpetaja (joonis 2).

See näitab, et uuringus osales märkimisväärne hulk õpetajaid, keda eestikeelsele õppele üleminek otseselt puudutab keelelise tausta tõttu.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

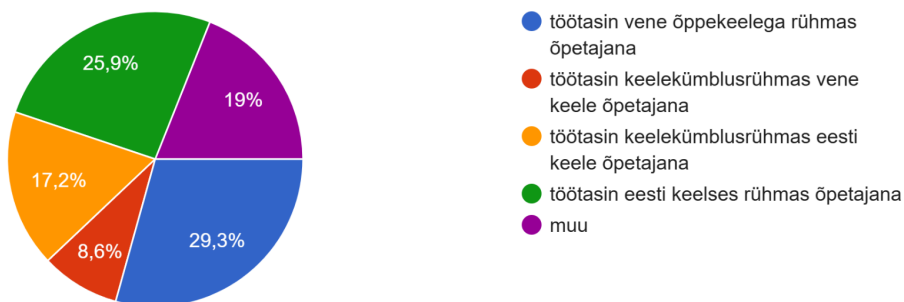

Joonis 2. Vastajate emakeel

Vastajate tööalane taust enne eestikeelsele õppele üleminekut oli mitmekesine. 29,3% õpetajat töötas varem vene õppekeelega rühmas õpetajana ning 8,6% vastanut keelekümblusrühmas vene keele õpetajana.

Samas 25,9% vastanutest õpetajat töötas juba varasemalt eestikeelses rühmas õpetajana ning 17,2% vastanut keelekümblusrühmas eesti keele õpetajana. 19% vastanutest märkis muu tausta (joonis 3).

Tulemused näitavad, et valim hõlmab erineva kogemuse ja taustaga õpetajaid, mis võimaldab uurida eestikeelsele õppele üleminekut laiemast perspektiivist.

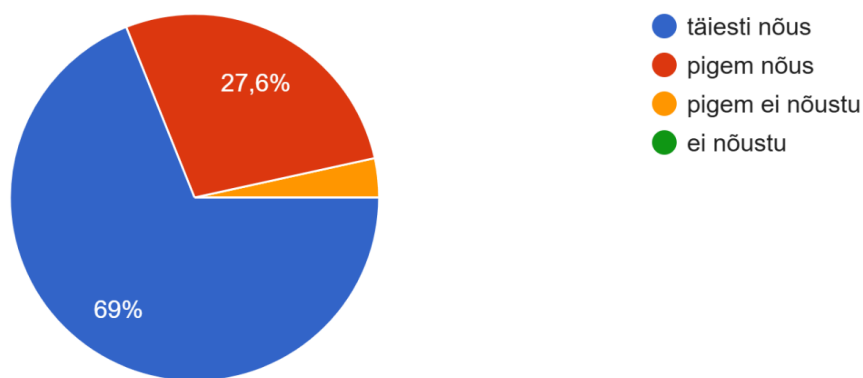
Joonis 3. Vastajate tööalane taust enne eestikeelsele õppele üleminekut

3. TULEMUSED

3.1. Õpetajate valmisolek

Enamik vastanutest hindas oma eesti keele oskust igapäevases töös piisavaks. 69% õpetajatest nõustus täielikult väitega, et nende keeleoskus on piisav, ning 27,6% pigem nõustus sellega. Väga väike osa 3,4% vastanutest ei pidanud oma keeleoskust piisavaks (joonis 4).

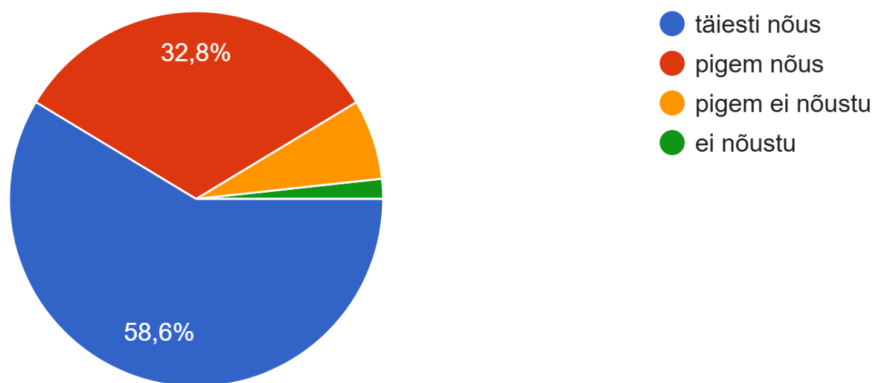
Tulemused viitavad sellele, et enamik õpetajaid tunneb end keeleliselt piisavalt kindlalt, et töötada eestikeelses õpikeskkonnas.

Joonis 4. Õpetajate hinnang eesti keele oskuse piisavusele igapäevatöös

Õpetajate enesekindlus eestikeelses keskkonnas oli samuti pigem kõrge. 58,6% vastanutest nõustus täielikult, et nad tunnevad end enesekindlalt, ning 32,8% vastanutest pigem nõustus sellega. Väike osa 6,9 % ehk 4 õpetajatest pigem ei nõustunud sellega ning 1,7% vastanutest ei nõustu sellega (joonis 5).

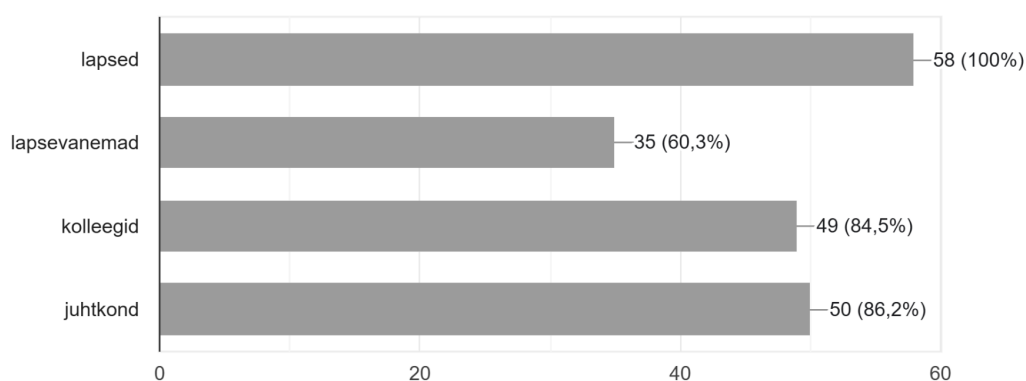
See näitab, et lisaks keeleoskusele tunnevad enamik õpetajaid end ka tööalaselt kindlalt eestikeelses keskkonnas tegutsedes.

Joonis 5. Õpetajate hinnang oma tööalasele enesekindlusele eestikeelses keskkonnas

Õpetajate vastuste põhjal ilmneb, et eesti keelt kasutatakse tööalases suhtluses erinevate osapooltega. Kõik vastanud õpetajad 100% kasutavad tööajal eesti keelt suhtlemisel lastega. Samuti kasutatakse eesti keelt sageli suhtlemisel juhtkonnaga 86,2% ning kolleegidega 84,5%. Vähem kasutatakse eesti keelt suhtlemisel lapsevanematega, kus seda märkis 60,3% vastanutest (joonis 6).

Tulemused viitavad sellele, et eesti keele kasutamine on õpetajate igapäevatöös laialdaselt levinud, kuid suhtlemine lapsevanematega võib olla keeleliselt keerulisem.

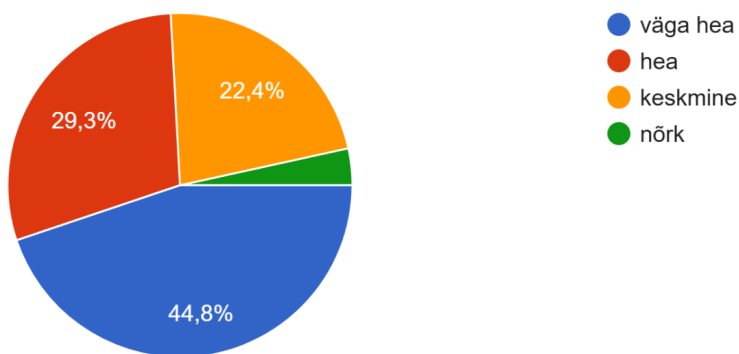

Joonis 6. Eesti keele kasutamine tööalases suhtluses

Vastajate hinnangul on nende valmisolek eestikeelsele õppele üleminekul pigem hea. 44,8% õpetajatest hindas oma valmisolekut väga heaks ning 29,3% vastanut heaks. Samas 22,4%

vastanutest pidas oma valmisolekut keskmiseks ning väike osa 3,4% vastanut hindas seda nõrgaks (joonis 7).

Tulemused näitavad, et enamik õpetajaid tunneb end üleminekuks valmis, kuid osa õpetajatest vajab endiselt täiendavat tuge ja kindlustunnet.

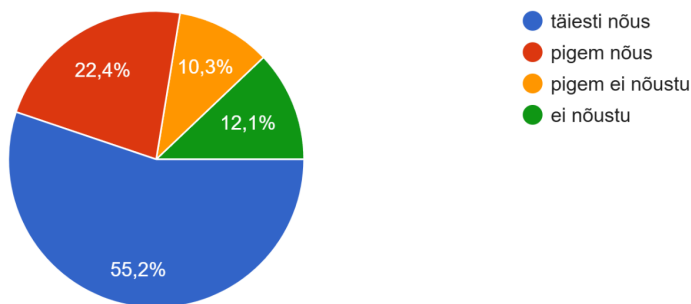

Joonis 7. Õpetajate hinnang oma valmisolekule eestikeelsele õppele üleminekul

3.2. Õpetajate kogemused ja väljakutsed

Enamik õpetajaid leiab, et eestikeelsele õppele üleminekul on suurendanud nende töökoormust. 55,2% vastanutest nõustus täielikult väitega, et töökoormus on suurenenud, ning 22,4% pigem nõustus sellega. Samas 10,3% vastanutest pigem ei nõustunud ning 12,1% ei nõustunud väitega, et töökoormus on suurenenud (joonis 8).

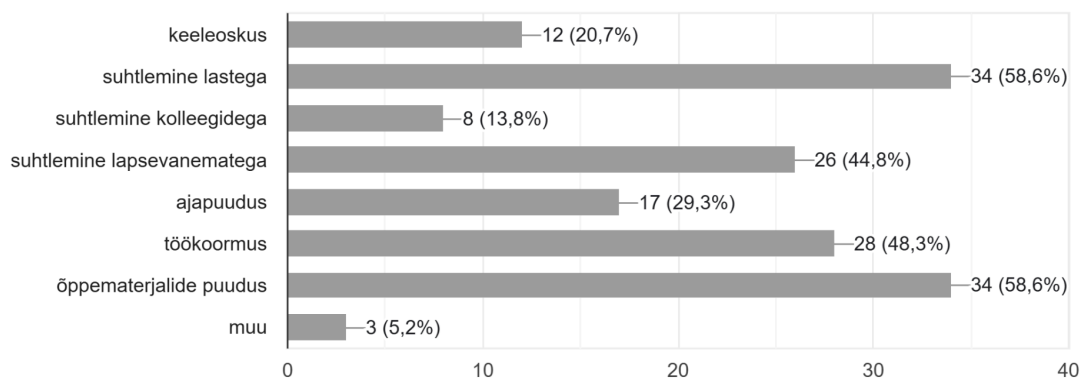
Seega võib järeldada, et üleminekul on enamiku õpetajate jaoks toonud kaasa töökoormuse kasvu, kuigi osa õpetajatest ei ole seda muutust tajunud.

Joonis 8. Õpetajate hinnang eestikeelsele õppele ülemineku mõjule töökoormusele

Õpetajate vastustest selgus, et eestikeelsele õppele ülemineku kaasnevad mitmed erinevad raskused. Kõige sagedamini toodi välja suhtlemine lastega 58,6% ning õppematerjalide puudus 58,6%. Samuti peeti oluliseks raskuseks töökoormuse suurenemist 48,3% ja suhtlemist lapsevanematega 44,8%. Aja puudust tõi esile 29,3% vastanutest ning keeleoskust 20,7%. Vähem mainiti suhtlemist kolleegidega 13,8% ning muid raskusi 5,2% (joonis 9).

Tulemused viitavad sellele, et peamised väljakutsed on seotud igapäevase töökorralduse, suhtluse ning vajalike õppematerjalide kättesaadavusega.

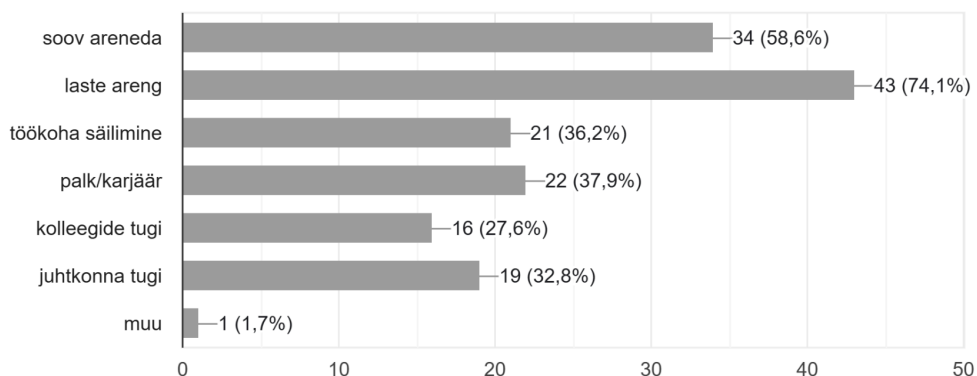
Joonis 9. Õpetajate kogetud raskused eestikeelsele õppele üleminekul

3.3. Motivatsiooni mõjutavad tegurid

Tulemused näitavad, et õpetajate peamised motivatsiooni allikad eestikeelsele õppele üleminekul on seotud eelkõige laste arenguga. Kõige enam toodi esile laste areng 74,1% ning soov areneda 58,6%. Lisaks motiveerivad õpetajaid töökoha säilimine 36,2% ja palk või karjäärivõimalused 37,9%. Väiksemal määral toodi välja kolleegide tugi 27,6% ning juhtkonna tugi 32,8% (joonis 10).

Tulemused viitavad sellele, et õpetajate motivatsioon on peamiselt sisemine, olles seotud professionaalse arengu ja laste toetamisega, kuid olulist rolli mängivad ka välised tegurid.

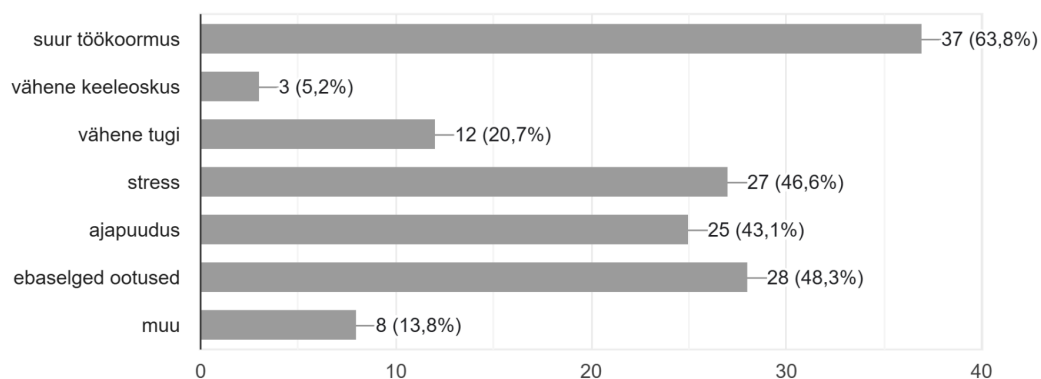
Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Joonis 10. Õpetajate motivatsiooni mõjutavad tegurid eestikeelsele õppele üleminekul

Vastajate hinnangul vähendavad motivatsiooni enim suur töökoormus 63,8%, ebaselged ootused 48,3% ning stress 46,6%. Samuti toodi oluliste teguritena välja ajapuudus 43,1% ning vähene tugi 20,7%. Vähem mõjutas motivatsiooni vähene keeleoskus 5,2% ning muud tegurid 13,8% (joonis 11).

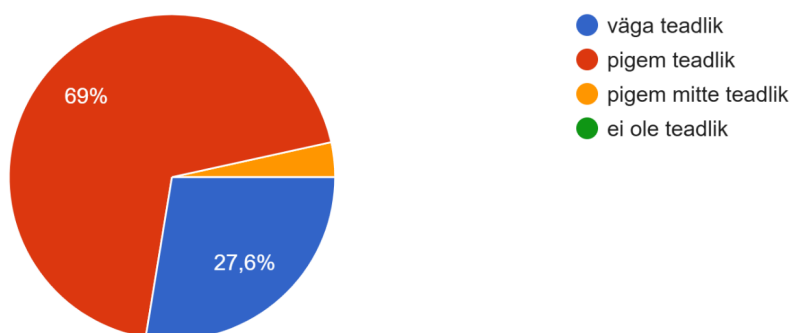
Tulemused näitavad, et motivatsiooni langust põhjustavad peamiselt töökorralduslikud ja emotsionaalsed tegurid, mis on seotud suurenenud nõudmiste ja ebapiisava toega.

Joonis 11. Õpetajate motivatsiooni vähendavad tegurid

Enamik õpetajaid hindab oma teadlikkust laste motivatsiooni toetamise osas heaks. 69% vastanutest märkis, et nad on pigem teadlikud, ning 27,6% vastanutest hindas end väga teadlikuks. Väike osa vastanutest 3,4% vastanutest leidis, et nad on pigem mitte teadlikud (joonis 12).

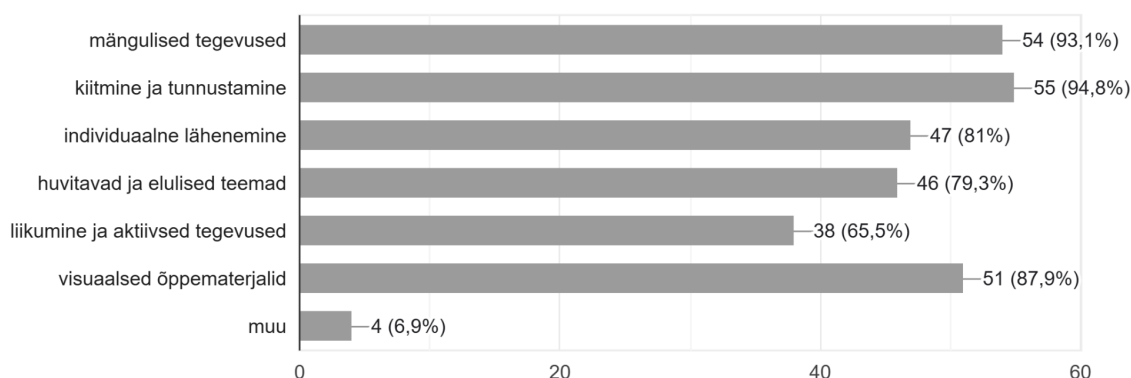
Tulemused viitavad sellele, et õpetajatel on üldiselt hea arusaam laste motivatsiooni toetamisest, mis on oluline eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis.

Joonis 12. Õpetajate teadlikkus laste motivatsiooni toetamisest

Tulemused näitavad, et õpetajad kasutavad laste motivatsiooni toetamiseks mitmekesiseid meetodeid. Kõige sagedamini kasutatakse kiitmist ja tunnustamist 94,8% ning mängulisi tegevusi 93,1%. Samuti kasutatakse sageli visuaalseid õppematerjale 87,9%, individuaalset lähenemist 81% ning huvitavaid ja elulisi teemasid 79,3%. Vähemal määral toodi välja liikumise ja aktiivsete tegevuste kasutamine 65,5% ning muud meetodid 6,9% (joonis 13).

Tulemused viitavad sellele, et õpetajad pööravad suurt tähelepanu laste motivatsiooni toetamisele ning kasutavad selleks erinevaid õppimist toetavaid ja kaasavaid meetodeid.

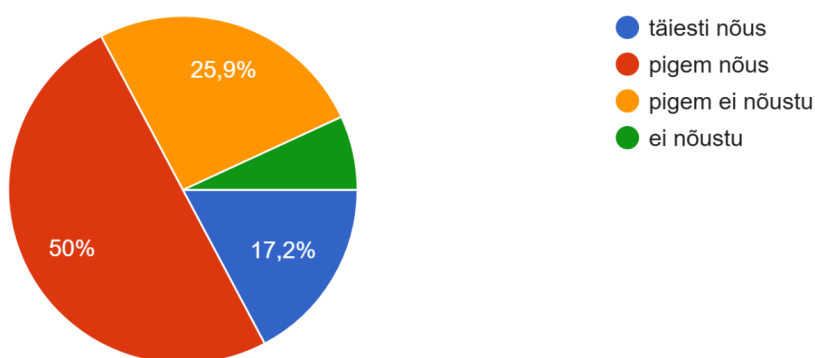

Joonis 13. Õpetajate kasutatavad võtted laste motivatsiooni toetamiseks

3.4. Õpetajate saadud ja vajatav tugi

Õpetajate hinnangul on saadud tugi eestikeelsele õppele üleminekul pigem piisav. 50% vastanutest pigem nõustus ning 17,2% vastanutest nõustus täielikult väitega, et nad on saanud piisavalt tuge. Samas 25,9% vastanutest pigem ei nõustunud ning 6,9% vastanutest ei nõustunud sellega, et nad on saanud piisavalt tuge (joonis 14).

Tulemused näitavad, et kuigi enamik õpetajaid tunneb, et on saanud vajalikku tuge, esineb siiski märkimisväärne hulk õpetajaid, kes tunnevad toe puudust.

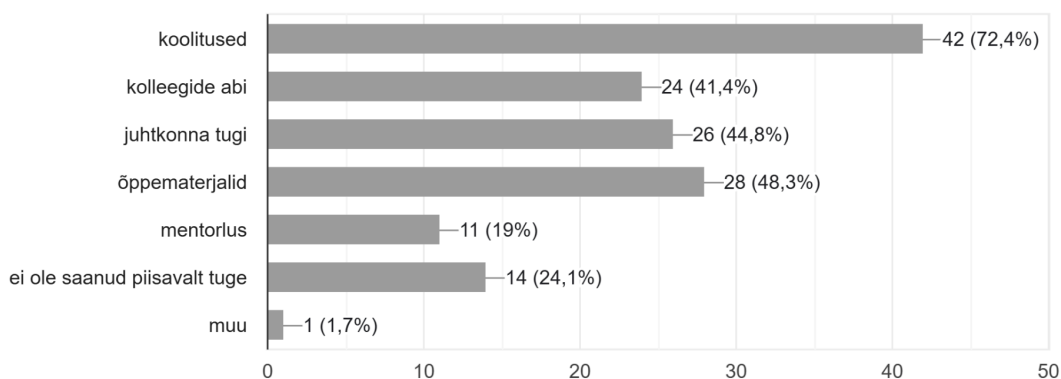

Joonis 14. Õpetajate hinnang saadud toe piisavusele eestikeelsele õppele üleminekul

Vastajate hinnangul on enim saadud tuge koolituste kaudu 72,4%. Samuti on olulist rolli mänginud juhtkonna tugi 44,8%, õppematerjalid 48,3% ning kolleegide abi 41,4%. Väiksem osa õpetajatest tõi välja mentorluse 19% ning 24,1% vastanutest märkis, et nad ei ole saanud piisavalt tuge (joonis 15).

Tulemused viitavad sellele, et kuigi erinevaid tugi võimalusi on pakutud, ei ole need kõigi õpetajate jaoks olnud piisavad või kättesaadavad.

Lasteiaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Joonis 15. Õpetajate saadud toe liigid eestikeelsele õppele üleminekul

Avatud küsimuse “Millist tuge vajate?” vastuste analüüs näitas, et õpetajad vajavad eestikeelsele õppele üleminekul mitmekesisist täiendavat tuge. Kõige sagedamini toodi esile vajadus rohkemate õppematerjalide järele, sealhulgas lihtsustatud, eakohaste ning erinevatele tasemetele sobivate materjalide osas.

Rohkem õppematerjale. (Õ9)

Õppematerjalid mis arvestaksid laste emakeelt. Kontaktvaba tunnid nädala jooksul õppetegevusteks ettevalmistuseks. (Õ18)

Samuti rõhutati vajadust täiendkoolituste järele, eriti keeleõppe metoodika ning praktiliste õpetamisvõtete osas. Õpetajad tõid esile ka mentorluse ja kolleegide vahelise koostöö olulisuse, sealhulgas võimaluse jagada kogemusi ja vaadelda teiste õpetajate tööd.

Täiendavad koolitused. (Õ16)

Mentorlus. (Õ32)

Vajaksin paremaid koolitusi, mis õpetaksid keele õppe metoodikat. (Õ58)

Sooviks näha teiste õpetajate õppetegevust. (Õ27)

Soovin rohkem ühiseid arutelusid ja koostööd kolleegidega. (Õ40)

Lisaks toodi välja vajadus suurema toe järele juhtkonna ja riigi tasandil, sealhulgas selgemate juhiste, ootuste ning süsteemse toe osas. Mitmed vastajad rõhutasid ka vajadust paremate töötingimuste järele, nagu väiksemad rühmad, rohkem aega ettevalmistuseks ning väiksem töökoormus.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Ootaks juhtkonna poolset märkamist, kui suur on õpetajate panustamine ja kui palju energiat see võtab. (Õ25)

Omavalitsuse tasandil, riiklikul tasandil, et oleks sõnastatud selgelt, kuidas näeb töö välja rühmas, kas abiõpetajad peavad kasutama eesti keelt kui tase on A1, A2, B1? Abiõpetajate ja juhtkonna tuge, et toetada rühmatööd eesti keeles. Õppenaterjale, koolitusi. (Õ52)

Kui eesmärk on piisavalt hea eesti keel oskus, siis rühmas ei tohi olla üle 16 last. Veelgi parem kui rühmas on nii eesti emakeelega kui ka vene emakeelega lapsed segamini (ka kuni 16). (Õ30)

Samuti mainiti vajadust parema koostöö järele lapsevanematega ning tuge suhtlemisel muukeelsete peredega.

Igasugune tugi on teretulnud, eriti muukeelsete vanematega suheldes, kes eesti keelt ei valda. (Õ37)

Tulemused viitavad sellele, et õpetajate vajadused ei piirdu üksnes materiaalsete ressurssidega, vaid hõlmavad ka süsteemset, professionaalset ja emotsionaalset tuge.

Lisaks tõid õpetajad viimases vabas küsimuses “Kas soovite midagi lisada seoses eestikeelsele õppele üleminekuga?” vastustes esile mitmeid täiendavaid tähelepanekuid ja ettepanekuid seoses eestikeelsele õppele üleminekuga. Mitmed vastajad rõhutasid, et üleminek toimub nende hinnangul liiga kiiresti ning vajaks järk-järgulisemat rakendamist. Samuti toodi esile vajadus selgemate juhiste ja ühtse süsteemi järele riiklikul tasandil.

Soovin, et üleminek eestikeelsele õppele toimuks järk-järgult ning piisava toe ja juhendmaterjalidega. Oluline on, et õpetajad saaksid vajalikud koolitused ning lapsed ja pered tunneksid end turvaliselt ja toetatult. (Õ40)

Soovin riiklikul tasandil täpsemat sõnastust. Hetkel kasutatakse igat seaduseauku, et mitte rääkida töö ja lastega eesti keeles. Ühtset eesmärki, et rääkida riigikeelt, et töökeel oleks riigikeel. Praegu ei arene ka lapsed, sest töötajad (osad lapsevanemad) ei saa aru eesti keelest ja tuleb rääkida vene keeles. Vaimselt on see koormav kui lülituda kogu aeg ühel keelelt teisele. Osade lastevanematega tuleb rääkida ka inglise keeles. Kahe / kolme keele kiire vahetamine on ajule koormav. Kiire vahetamise all mõtlen, et üks lause lõpeb ühes keeles ja siis kohe teine keel, sest kui lapsevanemad tulevad lastele järele, siis mitu tk korraga, kes ei saa aru eesti keelest, kes vene keelest. (teistest riikidest sisse tulnud inimesed). (Õ52)

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Õpetajad juhtisid tähelepanu ka sellele, et sageli ei vasta õpetajate keeleoskus või pedagoogilised oskused uutele nõuetele, mistõttu kannatab õppe kvaliteet. Samuti peeti probleemiks õppematerjalide vähesust ning nende ebapiisavat kohandamist muukeelsetele lastele.

Asutuses esineb kogenud ja pedagoogilise haridusega personali puudus. Lahendusena toetatakse personali arengut ja värvatakse kvalifitseeritud töötajaid. (Õ42)

Leian, et eestikeelsele õppele üleminekut oleks tulnud rakendada järk-järgult, alustades sõimerühmadest, mitte kõikides vanuserühmades korraga ühe aasta jooksul. Selline kiire üleminek on tekitanud olukorra, kus lasteaedades töötavad inimesed, kellel on küll vajalik eesti keele oskus, kuid puuduvad piisavad pedagoogilised kompetentsid. Selle tulemusena kannatab nii laste õppe kvaliteet kui ka rühmasisesed suhted. Lisaks raskendab õpetajate tööd metoodiliselt sobivate õppematerjalide puudus. Kuigi erinevaid materjale (luuletused, laulud, mängud, näitlikustamise vahendid) on olemas, ei ole need sageli praktiliselt kasutatavad, kuna ei arvesta sellega, et ülemineku kontekstis ei ole laste emakeel eesti keel. (Õ18)

Mitmed vastajad rõhutasid vajadust väiksemate rühmade, suurema individuaalse lähenemise ning rohkemate tugispetsialistide järele. Samuti toodi esile koostöö olulisus lapsevanematega ning vajadus toetada ka peresid, kes ei valda eesti keelt.

Positiivse poole pealt märgiti, et eestikeelsele õppele üleminekul on laste tuleviku seisukohalt vajalik ning aitab parandada nende keeleoskust ja edasisi võimalusi haridusteel.

Eestikeelsele õppele üleminekul on laste tuleviku jaoks hea. Kui alustada lasteaia eesti keele õppega mängulises vormis, siis jääb keel parmeini ja koolis on lihtsam. (Õ26)

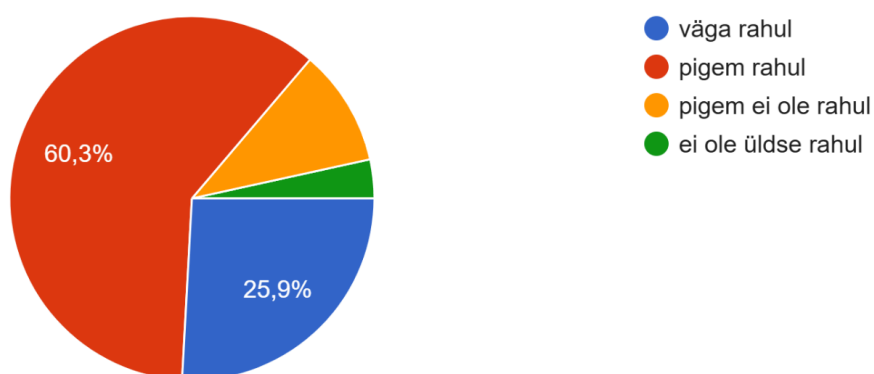
Kuigi tegemist oli vabatahtliku küsimusega, kinnitavad vastused varasemates küsimustes esile toodud peamisi väljakutseid ja vajadusi.

3.5. Õpetajate hinnang ülemineku mõjule oma tööle

Tulemused näitavad, et enamik õpetajaid on muukeelsete laste keele arenguga pigem rahul. 60,3% ehk 35 vastanutest märkis, et nad on pigem rahul, ning 25,9% ehk 15 vastanutest väga

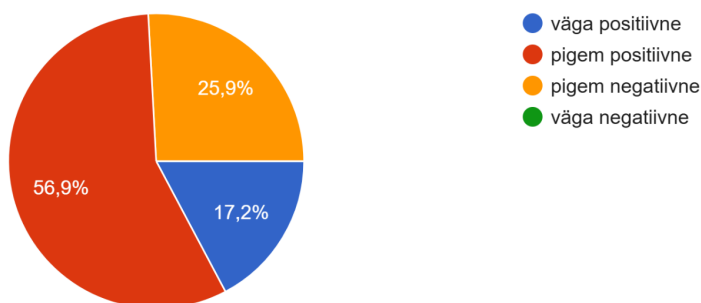
rahul. Samas 10,3% ehk 6 vastanutest õpetajatest ei ole pigem rahul ning 3,4% ehk 2 vastanutest ei ole üldse rahul laste keele arenguga (joonis 17).

Tulemused viitavad sellele, et kuigi enamik õpetajaid hindab laste keele arengut positiivselt, esineb siiski ka õpetajaid, kes ei ole saavutatud tulemustega rahul.

Joonis 17. Õpetajate rahulolu muukeelsete laste keele arengule eestikeelsele õppele üleminekul

Õpetajate vastustest selgub, et eestikeelsele õppele ülemineku mõju hinnatakse pigem positiivselt. Enamik vastanutest 56,9% vastanutest leidis, et mõju on pigem positiivne ning 17,2% vastanutest hindas mõju väga positiivseks. Samas 25,9% vastanutest hindas mõju pigem negatiivseks, kuid väga negatiivset mõju ei toonud välja ükski vastaja (joonis 18).

Joonis 18. Õpetajate hinnang eestikeelsele õppele ülemineku üldisele töö mõjule

Tulemused viitavad sellele, et kuigi üleminek eestikeelsele õppele on õpetajate jaoks üldiselt positiivne, esineb siiski ka märkimisväärselt väljakutseid (vt joonis 18).

3.6. Arutelu

Käesoleva uurimistöö eesmärk oli välja selgitada lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul ning uurida motivatsiooni ja toe rolli selles protsessis.

Arutelus käsitletakse uurimistulemusi uurimisküsimuste kaupa ning võrreldakse neid varasemate teoreetiliste käsitluste ja uuringutega.

Uuringu tulemused näitasid, et õpetajate valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks on üldiselt hea, kuid seda mõjutavad keeleoskus, varasem kogemus ning enesekindlus erinevates suhtlussituatsioonides. Mitmed õpetajad töid välja ebakindluse keerulisemates suhtlusolukordades, eriti lastevanematega suhtlemisel. See võib olla seotud vähese kogemusega mitmekeelses õpikeskkonnas ning kinnitab teoreetilist seisukohta, et enesetõhusus mõjutab inimese valmisolekut muutustega toime tulla (Bandura, 1997).

Tulemused on kooskõlas varasemate käsitlustega, mille kohaselt mõjutavad õpetajate valmisolekut nii individuaalsed oskused kui ka toetava keskkonna olemasolu (Rothes jt, 2014). Seega ei sõltu õpetajate valmisolek ainult keeleoskusest, vaid ka sellest, millist tuge ja kindlustunnet neile töökeskkonnas pakutakse.

Uuringus ilmnis, et õpetajate motivatsiooni toetab eelkõige soov panustada laste arengusse ning aidata kaasa nende kohanemisele eestikeelses õppekeskkonnas. See viitab sellele, et õpetajate puhul mängivad olulist rolli sisemised motivatsioonitegurid, mida seostatakse enesearengu ja professionaalse rahuloluga (Rothes jt, 2014). Samal ajal vähendasid motivatsiooni suur töökoormus, ajapuudus ning ebapiisav tugi. Tulemused kinnitavad varasemaid seisukohti, mille kohaselt võivad välised tegurid mõjutada õpetajate valmisolekut muutustega toime tulla ning vähendada töömotivatsiooni (Tartu Ülikool, s.a.). See näitab, et motivatsiooni säilitamiseks on oluline pakkuda õpetajatele piisavat tuge ja vajalikke ressursse.

Oluliseks probleemiks osutus töökoormuse suurenemine, mida tõid esile paljud vastajad. Sarnaseid probleeme on rõhutatud ka varasemates uuringutes, kus eestikeelsele õppele üleminekut on seostatud suurenenud nõudmistega, ajasurve ning õpetajate ebakindlusega (Haridus- ja Teadusministeerium, 2026; Gusjuk jt, 2025; Oden, 2024). Lisaks toodi välja vajadus rohkemate õppematerjalide ja praktilise toe järele, mis näitab, et õpetajate toetamine mängib ülemineku õnnestumisel väga olulist rolli.

Samuti ilmnes, et õpetajad vajavad rohkem praktilisi materjale, selgemaid juhiseid ning koolitusi, mis aitaksid neil paremini toime tulla mitmekeelses õppekeskkonnas. Varasemates käsitlustes on samuti rõhutatud metoodilise toe, õppematerjalide ja toetava töökeskkonna olulisust õpetajate toimetuleku ja motivatsiooni säilitamisel (Klaas-Lang jt, 2023). Sarnastele tulemustele jõuti ka Odeni (2024) uuringus, kus õpetajad tõid välja praktiliste materjalide, koolituste ja tugivõrgustiku olulisuse eestikeelsele õppele üleminekul.

Lisaks näitasid tulemused, et õpetajad peavad oluliseks koostööd kolleegidega ning võimalust jagada kogemusi. See viitab sellele, et õpetajate professionaalse arengu toetamisel mängib olulist rolli koostöö ja toetav töökeskkond.

Kokkuvõttes võib öelda, et õpetajate valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks on üldiselt hea, kuid üleminekuga kaasnevad mitmed väljakutsed, mis on seotud töökoormuse, ajapuuduse ning süsteemse toe puudumisega. Uuringu tulemused kinnitavad, et õpetajate motivatsioon ja valmisolek on olemas, kuid nende toetamiseks on vajalik järjepidev ja sihipärane tugi nii haridusasutuste kui ka riigi tasandil.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul. Lisaks uuriti õpetajate motivatsiooni ning seda, millist tuge on nad ülemineku käigus saanud ja millist tuge nad veel vajavad. Teema on aktuaalne, kuna eestikeelsele õppele üleminekul on Eestis oluline haridusmuutus, mis mõjutab nii õpetajate igapäevatööd kui ka laste õppeprotsessi ja kohanemist eestikeelses õppekeskkonnas.

Andmete kogumiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit, milleks oli ankeetküsitlus. Küsimustik koostati Google Forms keskkonnas ning sellele vastas 58 lasteaiaõpetajat. Küsimused keskendusid õpetajate valmisolekule, motivatsioonile, kogemustele ja toetuse vajadusele eestikeelsele õppele üleminekul. Andmeid analüüsiti kirjeldava statistika abil ning avatud küsimuste puhul kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi, et saada põhjalikum ülevaade õpetajate arvamustest ja kogemustest.

Uuringu tulemustest selgus, et õpetajad hindavad oma valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekul üldiselt heaks ning enamik neist tunneb, et nende eesti keele oskus on igapäevaseks tööks piisav. Samas ilmnes, et üleminekul on suurendanud õpetajate töökoormust ning toonud kaasa mitmeid väljakutseid, eelkõige seoses suhtlemisega laste ja lastevanematega, ajapuuduse ning sobivate õppematerjalide vähesusega. Tulemused näitasid, et õpetajate valmisolek ei sõltu ainult keeleoskusest, vaid ka toetava keskkonna ja praktiliste ressursside olemasolust.

Motivatsiooni mõjutavate teguritena tõid õpetajad esile eelkõige soovi toetada laste arengut ning võimalust enesearenguks. Samal ajal vähendasid motivatsiooni suur töökoormus, ajapuudus ning ebapiisav tugi. Tulemused näitasid, et kuigi õpetajad on saanud teatud määral tuge, näiteks koolituste ja kolleegide abi näol, peetakse seda sageli ebapiisavaks. Õpetajad tõid välja vajaduse praktiliste eestikeelsete õppematerjalide, täiendkoolituste ning selgemate juhiste järele nii riiklikul kui ka asutuse tasandil. Samuti peeti oluliseks koostööd kolleegidega ning kogemuste jagamist.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Avatud vastuste põhjal ilmnes, et õpetajad kasutavad laste motivatsiooni toetamiseks erinevaid meetodeid, näiteks mängulisi tegevusi, liikumist, tunnustamist ning visuaalseid õppematerjale. Tulemused näitasid, et motiveeriva ja toetava õpikeskkonna loomine mängib olulist rolli laste õppimise toetamisel ning eestikeelses õppekeskkonnas kohanemisel.

Uurimistöö tulemused näitavad, et õpetajate toetamine mängib olulist rolli eestikeelsele õppele ülemineku õnnestumisel ning õpetajate valmisolek sõltub suurel määral nii olemasolevatest ressurssidest kui ka süsteemsest toest. Käesolev uurimistöö aitab paremini mõista õpetajate kogemusi ja väljakutseid eestikeelsele õppele üleminekul ning toob esile valdkonnad, millele tuleks haridusasutustes ja hariduspoliitikas rohkem tähelepanu pöörata. Uurimistöö tulemusi on võimalik kasutada õpetajate toetamise, täiendkoolituste planeerimise ning praktiliste õppematerjalide arendamise juures.

Uurimistöö kitsaskohaks võib pidada mugavusvalimi kasutamist ning suhteliselt lühikest andmete kogumise perioodi. Samuti põhinevad tulemused õpetajate enesehinnangutel, mis võivad olla subjektiivsed. Edaspidistes uuringutes võiks kasutada ka kvalitatiivseid uurimismeetodeid, näiteks intervjuusid, et saada sügavam ülevaade õpetajate kogemustest ja toimetulekust eestikeelsele õppele üleminekul.

Kuna eestikeelsele õppele üleminek on Eestis veel suhteliselt uus haridusreform, võiks edaspidi uurida selle pikaajalist mõju nii õpetajatele kui ka lastele. Samuti võiks tähelepanu pöörata sellele, kuidas hindavad laste keelelist arengut õpetajad ja lapsevanemad ning millised muutused ilmnevad mõne aasta jooksul pärast eestikeelsele õppele üleminekut. Lisaks võiks uurida, kuidas mõjutavad suurenenud töökoormus, ajasurve ja pidevad muutused õpetajate vaimset heaolu ning tööalast toimetulekut. Samuti võiks võrrelda erinevate lasteaedade ja piirkondade kogemusi ning uurida, kuidas mõjutavad tugimeetmed ja täiendkoolitused õpetajate valmisolekut ja enesekindlust eestikeelses õppekeskkonnas töötamisel.

Kokkuvõttes võib järeldada, et eestikeelsele õppele üleminek on oluline ja vajalik haridusmuutus, kuid selle edukus sõltub suurel määral õpetajate toetamisest, töötingimustest ning süsteemsest lähenemisest.

KASUTATUD KIRJANDUS

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.

Beilmann, M. (2020). *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. Tartu Ülikool. <https://samm.ut.ee/kusitlusuuringud> (viimati vaadatud 20.02.2026).

Beljajev, R., Vanari, K. (2005) *Õppimine ja õppimisoskuste arendamine täiskasvanuna*. Tallinn: Sisekaitseakadeemia

Brown, K. (2022). *Kahesuunalise keelekümblusprogrammi kasutuselevõtt ja arengus Eesti lasteaedades ruumilisest vaatenurgast. Ressursid ja riskid*. Eesti Haridusteaduste Ajakiri, 10(2), 178–202.

ERR. (2023). *Tallinnas jääb iga kolmas lasteaiaõpetaja keelenõuete täitmisel hätta*. <https://www.err.ee/1609137092/tallinnas-jaab-umbes-iga-kolmas-lasteaiaopetaja-keelenouete-taitmisel-hatta> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Gusjuk, N., Tuul, M., & Õun, T. (2025). *Eestikeelsele õppele üleminek: koolieelsete lasteasutuste juhtide, õpetajate ja lastevanemate ootused, väljakutsed ja mured*. Eesti Haridusteaduste Ajakiri.

Haridus- ja Teadusministeerium. (2026). *Eestikeelsele õppele üleminek*. <https://www.hm.ee/uleminek> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2005). *Uuri ja kirjuta*. AS Medicina

Kalmus, V. (2020). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. <https://sisu.ut.ee/kvalitatiivne/kvalitatiivne-sisuanaluus/> (viimati vaadatud 20.02.2026).

Klaas-Lang, B. (2023). *Eestikeelsele õppele üleminek on abiks Läti kogemus*. Põhjarannik. <https://pohjarannik.postimees.ee/7698513/birute-klaas-lang-eestikeelsele-oppele-uleminekul-on-abiks-lati-kogemus> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Klaas-Lang, B., Praakli, K., & Vender, D. (2023). *Üleminek eestikeelsele õppele. Vene dominantkeelega Tartu lastevanemate hoiakute uurimisest*.

Knowles, M. S. (1968). Andragogy, not pedagogy. *Adult Leadership*, 16(10), 350–352.

Knowles, M. S. (2005). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development*. Elsevier.

Koh, K. (2024). *Eesti lasteaiaõpetajate arvamused väikelaste motivatsiooni toetamisest*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Kukk, A., Õun, T., & Ugaste, A. (2014). *Readiness for school of children having attended language immersion kindergarten in their teachers and parents opinions*. International Journal of Early Years Education

Käosaar, I. (2023). *Üleminek eestikeelsele õppele on kui rätsepaülikonna õmblemine*. Põhjarannik. <https://pohjarannik.postimees.ee/7742952/irene-kaosaar-uleminek-eestikeelsele-oppele-on-ku-i-ratsepaulikonna-omblemine> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Mehisto, P., & Asser, H. (2005). *Keelekümbelusprogrammi jätkusuutlikkus*. Uuringu aruanne. Tallinn

Niglas, K. (2013). Andmete esmane töötlemine, analüüsimine ja esitamine. http://www.cs.tlu.ee/~katrin/wp/wp-content/uploads/2013/11/Kirjeldav_statistika.pdf (viimati vaadatud 20.02.2026).

Norman, A. (2021). *Eesti keele õpetamise metoodika eelkoolieas ühe Narva lasteaia näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli Narva kolledž.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Oden, I. (2024). *Lasteaiaõpetajate hinnang enda teadmiste ja oskuste seoses eestikeelsele õppele üleminekul Tartu linna eestikeelsete lasteaedade näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Pung, B. (2020). *Tartu lasteaedade võõrkeeleõpetajate arvamused lastele motiveeriva õpikeskkonna loomisest varajases võõrkeeleõppes*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Raudla, R. (2018). *Keelekümblusõpetajate kogemused ja hinnagud teise keele õpetamisel koolieelsetes lasteasutustes*. Tallinn: Tallinna Ülikool

Rothes, A., Lemos, M. S., Goncalves, T. (2014) *Motives and beliefs of learners enrolled in adult education*. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 112, 939 – 948.

Schunk, D. H. (1991). Relation of self-efficacy beliefs to academic outcomes: A meta-analytic investigation. *Journal of Counselling Psychology*, 38, 30–38.

Tartu Ülikool. (s.a.). *Mis on motivatsioon ja meisterlikkuse motivatsioon*. <https://sisu.ut.ee/edujategu5/mis-motivatsioon-ja-meisterlikkuse-motivatsioon/> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Tuuling, L. (2008). *Multikultuurilisus*. rmt: E. Kikas (Toim.), *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas* (lk 182-192). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Urban, K., & Jirsáková, J. (2022). Motivation and personality traits in adult learners. *Journal of Adult and Continuing Education*

Uverskaja, E. (2011). Organisatsiooni infovajadus. https://www.tlu.ee/opmat/in/Organisatsiooni%20infovajadus/41_ksitus.html (viimati vaadatud 20.02.2026).

Vanahans, M., Timoštšuk, I., & Uibu, K. (2023). *Lasteaia- ja klassiõpetajate hinnangud oma ettevalmistusele, pädevusele ja kogemusele õpetada uussisserändajast õpilasi*. Eesti Haridusteaduste Ajakiri.

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

Voogre, S., & Aasmäe T.C. (2026). *Lasteaiaõpetaja, kes rääkis kosmosesse*. Levila. <https://www.levila.ee/tekstid/lasteaiaopetaja-kes-raakis-kosmosesse> (viimati vaadatud 20.02.2026)

Klaas-Lang, B., Praakli, K., & Vender, D. (2023). *Üleminek eestikeelsele õppele. Vene dominantkeelega Tartu lastevanemate hoiakute uurimisest*.

LISA

Lisa 1. Ankeetküsitlus lasteaiaõpetajatele

Lugupeetud vastaja!

Minu nimi on Anastasia Nikitina. Olen Tartu Ülikooli Narva Kolledži "Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas" üliõpilane. Käesolev küsimustik on koostatud bakalaureusetöö raames, mille eesmärk on välja selgitada lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul.

Küsimustik on anonüümne ning saadud andmeid kasutatakse ainult uurimistöö eesmärgil.

Küsimustiku täitmine võtab aega umbes 5–7 minutit.

Suur tänu vastamise eest!

1. Kui kaua olete töötanud õpetajana?*

- kuni 5 aastat
- 5-10 aastat
- üle 10 aasta

2. Milline on Teie emakeel?*

- Eesti keel
- Vene keel
- Muu

3. Milline oli Teie tööalane taust enne eestikeelsele õppele üleminekut?*

- töötasin vene õppekeelega rühmas õpetajana
- töötasin keelekümblsruhmas vene keele õpetajana
- töötasin keelekümblsruhmas eesti keele õpetajana
- töötasin eesti keelses rühmas õpetajana
- muu

4. Minu eesti keele oskus on piisav igapäevaseks tööks?*

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei nõustu
- ei nõustu

5. Hindan oma tööalast enesekindlust eestikeelses keskkonnas*

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei nõustu
- ei nõustu

6. Kellega Te kasutate tööajal suhtlemiseks eesti keelt?*

- lapsed
- lapsevanemad
- kolleegid
- juhtkond

7. Kuidas hindate oma valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekul?*

- väga hea
- hea
- keskmine
- nõrk

8. Eestikeelsele õppele üleminekul on suurendanud minu töökoormust?*

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei nõustu
- ei nõustu

9. Missuguseid raskuseid on esinenud üleminekul eestikeelsele õppele?*

- keeleoskus
- suhtlemine lastega
- suhtlemine kolleegidega
- suhtlemine lapsevanematega
- ajapuudus
- töökoormus
- õppematerjalide puudus
- muu

10. Mis Teid motiveerib eestikeelsele õppele üleminekul?*

- soov areneda
- laste areng
- töökoha säilimine
- palk/karjäär
- kolleegide tugi
- juhtkonna tugi
- muu

11. Mis vähendab Teie motivatsiooni?*

- suur töökoormus
- vähene keeleoskus
- vähene tugi
- stress
- ajapuudus
- ebaselged ootused
- muu

12. Kui teadlikuks peate ennast laste motivatsiooni toetamise osas?*

- väga teadlik

Lasteaiaõpetajate valmisolek ja kogemused eestikeelsele õppele üleminekul

- pigem teadlik
- pigem mitte teadlik
- ei ole teadlik

13. Milliseid võtteid kasutate laste motivatsiooni toetamiseks?*

- mängulised tegevused
- kiitmine ja tunnustamine
- individuaalne lähenemine
- huvitavad ja elulised teemad
- liikumine ja aktiivsed tegevused
- visuaalsed õppematerjalid
- muu

14. Olen saanud piisavalt tuge eestikeelsele õppele üleminekul*

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei nõustu
- ei nõustu

15. Millist tuge olete saanud?*

- koolitused
- kolleegide abi
- juhtkonna tugi
- õppematerjalid
- mentorlus
- ei ole saanud piisavalt tuge
- muu

16. Millist tuge vajate veel?*

17. Kui rahul olete üldiselt oma rühma muukeelse lapse keele arenguga seoses eestikeelsele õppele üleminekuga?*

- väga rahul
- pigem rahul
- pigem ei ole rahul
- ei ole üldse rahul

18. Kuidas hindate eestikeelsele õppele ülemineku üldist mõju oma tööle?*

- väga positiivne
- pigem positiivne
- pigem negatiivne
- väga negatiivne

19. Kas soovite midagi lisada seoses eestikeelsele õppele üleminekuga? (nt kogemus, arvamus, ettepanek)